

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
1.2 Facultatea	TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3 Departamentul	TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE (interdisciplinar cu domeniul Psihologie)
1.5 Ciclul de studii	MASTER
1.6 Specializarea/Programul de studiu	CONSILIERE PASTORALĂ ȘI ASISTENȚĂ PSIHO-SOCIALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ACȚIUNE PASTORALĂ ÎN POSTMODERNITATE. DIAGNOZE ȘI TEHNICI DE INTERVENȚIE PASTORALĂ						
2.2 Titularul activităților de curs	Arhim. Prof. univ. dr. Teofil Cristian Tia						
2.3 Titularul activităților de seminar	Arhim. Prof. univ. dr. Teofil Cristian Tia						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	III	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					55
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					18
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					1
3.7 Total ore studiu individual					108
3.8 Total ore pe semestru					150
3.9 Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu e cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sală dotată cu videoproiector pentru proiecții Power Point și audiții
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Sală dotată cu videoproiector pentru proiecții Power Point și audiții

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să se exerseze în utilizarea integrată a aparatului conceptual și metodologic psihologic/teologic pentru a rezolva probleme teoretice și practice ridicate de realitatea psihică și spiritual-duhovnicească individuală și colectivă; • Să utilizeze nuanțat și pertinent criteriile și metode de evaluare psihologică-duhovnicească pentru a formula judecăți de valoare și a fundamenta decizii constructive pentru problematica psihologică și spiritual-pastorală individuală și colectivă; • Să elaboreze proiecte/programe profesionale utilizând inovativ un spectru variat de metode psihologice și pastoral-misionare;
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să dobândească competența de a-i exersa pe credincioși în slujirea semenilor, în viața de comuniune și în mărturia creștină; să aibă forță de convingere și potențial de implicare corespunzătoare în acțiunile social-caritative; să manifeste deschidere față de ideea înființării unor centre sociale și de consiliere psiho-pastorală în viitoarea parohie; • Să-și formeze un spirit critic atent la deviațiile propriilor păstoriți, conștientizând „inteligenta” specifică faptului religios.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și înțelegerea limbajului specific: cunoașterea unor arii disciplinare din psihologie și a dezvoltărilor teoretice; • Deprinderea masteranzilor cu analiza, practica și prognoza pastorală, cunoașterea mecanismelor pastorale de intervenție în parohie, familiarizarea lor cu paradigmele teoretice și practice psiho-pastorale performante; • Conturarea unui profil pastoral corespunzător pentru viitorii lideri de comunitate din lumea de mâine; familiarizarea lor cu exigențele psihologice și psihoterapeutice ale activității pastorale; conștientizarea complexității și a rapidității mutațiilor ce survin în realitatea contemporană și deprinderea lor spre a se raporta constructiv, eficient și într-o manieră pastoral-duhovnicească la acestea.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Exersarea potențialului masteranzilor de a răspunde într-o manieră pastoral-duhovnicească la provocările pe care realitatea complexă postmodernă din parohiile urbane și rurale ale României Europene le face viitorilor lideri de comunitate (preoți, asistenți sociali, psihologi) urmărind în acest sens: a. familiarizarea studenților cu conceptele fundamentale din Psihoterapia Pastorală; b. punerea în context pastoral-local a tendințelor și a liniilor majore de evoluție a evenimentelor la nivel mondial, european și național; c. reflectarea la nivel local-parohial a gândirii și acțiunii Bisericii la nivel patriarhal-sinodal și eparhial; d. exersarea capacității lor de a da răspunsurile potrivite la frământările credincioșilor dornici de progres duhovnicesc, în contextul cultural postmodern. • Să cunoască modurile de „construcție” a unei solide „culturi a inimii”, evitând riscurile unei intervenții pastorale diletante; Să cunoască marile erori ale consilierii pastorale neprofesioniste, știind evita metodic invitațiile la comoditate pe care le face societatea postmodernă; să distingă și să elimine elementele specifice manipulării în atitudinea și comportamentul propriu și al semenilor; să știe <i>propune</i>, iar nu <i>impune</i> credința;

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>Scleroza modernității. Analiză a degenerărilor post-iluministe. Profilaxii pastorale. Paradoxul lui Karl Lowith: „Civilizația născută din creștinism este creștină în origine și anti-creștină în rezultat”. Mutațiile „de structură”, iar nu „de conjunctură”, din lumea contemporană, restructurări ale mentalului colectiv aflat în ruptură cu marea traducție culturală a modernității; Concilierea Ortodoxiei cu modernitatea; necesitatea unui discret și perpetuu „aggiornamento”; dialogul cu cultura vremii; Biserica Ortodoxă – „la înălțimea” vremurilor, sau „în contratimp” cu ele?</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Reflecția responsabilă asupra paradigmei culturale contemporane, datorie prioritară a păstorului de astăzi; imersia în Tradiție finalizată cu o reîntinerire a vieții duhovnicești a Bisericii de azi; Noul areopag de propovăduire a Evangheliei: mentalul colectiv; concurența istorică „credință-rațiune” și adevărata învingătoare; Modernitatea – sub zodia ideologiei raționaliste; epoca refuzului credinței de către intelectuali ca poziție foarte răspândită;</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Postmodernitatea substituie rațiunea cu instinctul? subcultura de masă a plăcerilor; formarea pastorală autentică și obiectivul „de prelucrat”: etajul emoțional și cel cerebral; eliminarea răului prin creșterea omului în „putere de a iubi”; „Gândirea fragilă” – curentul filosofic născut din dezamăgirea produsă de rațiunea rece și arogantă; prăbușirea dogmei progresului infinit; exclusivismul, inclusivismul și indiferentismul – trei posibile raportări la religii corespunzătoare și la trei epoci istorice diferite. Posibile corespondențe.</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Cercul vicios al ultra-economismului și mecanismele deposedării treptate de libertate, consumismul: formă cea mai degradată a materialismului; Instituțiile – forme manipulative de opresiune în folosul unora? Codul etic formulat de modernitate; evitarea conflictelor printr-un comportament luminat de o Rațiune Universală; Analiză pastorală a triadei: Ev Mediu, Modernitatea și Posmodernitate; teocentrism, antropocentrism și nihilism; modernitatea pierde, treptat, răspunsul la întrebările existențiale iar P. lichidează întrebările; pastorala eclesială între ateismul militant și indiferență;</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Revoluția bio-tehologică și efectele ei; provocările pastorale ale ingineriei genetice și amenințările făcute nucleului creștin al civilizației noastre; Analiză pastorală a dilemelor Modernității: 1. Sciziunea dintre prescripțiile moralei creștine și legislația civilă; 2. Definirea ideii de „progres”; 3. Distincția dintre „războaiele drepte” și nedrepte; Legitimitatea „modernizării” credinței (?); riscurile adaptării totale la pretențiile prezentului; atracția magnetică a iraționalismului; Modernitatea și orizontul exhaustiv al aspirațiilor umane propus de ea;</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	

<p>Fluctuația contemporană între secularizare și resacralizare; înclinația spre metafizică a minții umane; chestiuni cu puternic potențial metafizic excluse dezbaterii publice; Drama culturii laice: abandonarea la conștiința privată a problemei adevărului; coroziunea agnosticismului, relativismului;</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Un program pastoral operativ: penetrarea țesutului social cu mesajul creștin prin crearea de spații de discuție publică, de analiză, de reflecție și propuneri concrete; căi de a te opune uraganului secularizator din planul valorilor; Redescoperirea de noi modalități și limbaje de comunicare a credinței; conceptul de „înțelepciune” pastorală; permanenta re-exprimare a dragostei într-o manieră nouă; contactul constat cu vieți convertite, transformate de întâlnirea cu Dumnezeu;</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Dominația relativismului moral în societățile bunăstării materiale „instalate” confortabil în istorie; Universul axiologic al tinerilor de astăzi. Sensul existenței concrete cotidiene. Concepte deprimante din punct de vedere pastoral: ateism practic, raționalism exacerbant, materialism hedonist. Psihoterapie pastorală; Bipolaritatea creștinismului, fundamentat atât pe Cruce, cât și pe Înviere. Viziunea antropologică eronată a iluminismului și corecția pastorală restantă;</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Rolul predominant al mass-mediei în demersul educativ-formativ contemporan. „Școlile paralele”, „individul antenelor” și dezrădăcinarea postmodernă; Fractura cultură/religie și economie/tehnologie; Pedagogia, pastorală și educația interculturale – urgență a timpurilor noastre; credința reactivă și credința prospectivă; Criza conștiinței de apartenență eclesială. Confruntarea constructivă din sânul comunităților religioase maturizate sub aspect duhovnicesc; mutații de conduită vizibile și verificabile la omul întors la Dumnezeu;</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Noi instrumente de convertire și edificare permanentă a comunității eclesiale; Cunoașterea conținutului doctrinar propus de Biserică într-o manieră fundamentată critic; Reflexul obsesiv de „a supune totul la verificare”; Pastorală și concepția dinamică despre Adevăr. Ierarhia „adevărurilor”; „Convertirea” comunităților eclesiale: depășirea eclesiocentrismului, recuperarea autenticelelor valori și a simțului critic, optimismul în raport cu lumea, stilul de viață ospitalier.</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>„Sacrificiul face parte din definiția omului”. Religiiile și sensul jertfei; Antropologia teologică a sacrificiului; Experiența biblică agrară și nomadă; Sacrificiul uman arhaic în subconștientul colectiv; sacrificiul de masă; spiritualizarea și interiorizarea sacrificiilor; Mecanismele sacrificiale din istoria omenirii; consubstanțialitatea jertfă-violență; refulatul miturilor; Martirul și călăul – în perspectivă pastorală; condiția creștină în orizontul modelului hristic; Sistemele totalitare și eliminarea categoriilor „culpabile”; Dezvăluirea „lucurilor ascunse de la întemeierea lumii” (Matei 13,35); Sacrificiul la români. Fără jertfă, creștinismul „intră în putrefacție”.</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Anatomia psiho-pastorală a postmodernității. Contextualizarea culturală a acțiunii pastorale în România contemporană; De la optimismul marilor performanțe din modernitate (Revoluțiile: culturală, științifică, politică și industrială) la depresia produsă de marile decepții ale postmodernității; Agonia și crizele modernității; Dincolo de expectativele sociale uriașe; Creștinismul și cultura post-modernă: incompatibilități structurale.</p>	<p>Prelegere în Power Point, metode interactive, discuții, întrebări, răspunsuri, dezbateri pe tema cursului; audiții documentare și studii de caz</p>	
<p>Bibliografie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arhim. Teofil Tia, <i>Reînnoire profetică și fidelitate față de Tradiție: exigențe pastorale ale epocii post-iluministe</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2011, p. 700. ▪ <i>Elemente de Pastorală Misionară pentru o societate post-ideologică</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003. 		

- Idem, *Reîncreștinarea Europei? Exegeza religiei în misiologia și pastorală occidentală contemporană*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001;
- Idem, *Il dramma della solitudine in una società dei consumi*, Vicenza, Edit. LIEF, 2011, p. 33.
- Idem, *Fertilizarea creștină a culturii*, Edit. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2003;
- Idem, *Pastorală misionară într-o Europă descresținată. Exigențe și priorități*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009, 28 p.
- Idem, *Pastorația în mediile urbane industrializate. Analiză teologico-pastorală a urbanității*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- Idem, *Țigani: radiografie unei etnii fără frontiere. Pentru o pastorală a romilor*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- Idem, *Toamna vieții. O invitație la reflecție pastorală*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- Idem, *Expansiunea noilor mișcări religioase. Lectură pastorală a fenomenului sectar*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- Idem, *Noțiunea de „sărăcie” în cultura postmodernă. Pentru o pastorală a săracilor erei post-industriale*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- Idem, *Pedagogia pastorală și criza valorilor*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- Idem, *Strategii de comunicare a credinței. Cateheza în universul cultural al adulților de astăzi*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- Idem, *Pastorația tinerilor în era postmodernă. Tendințele socio-culturale ale lumii contemporane*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- „Dezvăluiri ale lucrurilor ascunse de la întemeierea lumii” (Matei 13,35). *Condiția umană între violență, sacrificiu și crimă. Retrospectivă pastoral-istorică*. Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p.
- *Enciclopedia di pastorale. Fondamenti* (a cura di Bruno Seveso e Luciano Pacomio), Edizioni Piemme, Casale Monferrato, 2000, 700 p.
- Enrico BARAGLI, *Mutazioni dei "mass media" e strutture ecclesiali*, in *Civiltà Cattolica*, 1990 (..) 149, (3351), p. 260-169;
- Gregory BAUM, *La chiesa e i mass media*, in *Concilium "I Mass Media"* (ed. John COLEMAN e Miklòs TOMKA), n° 6/1993, p. 90-100;
- Bruno CESCONE, *Partecipazione e comunicazione: la liturgia e la cultura della notizia*, in *Rivista Liturgica*, n° 69, LXXX (1993), p. 212-223;
- John COLEMAN, *La sociologia dei media*, in *Concilium "I Mass Media"* (ed. John COLEMAN e Miklòs TOMKA), n° 6/1993, p. 15-28;
- Giuseppe DAL FERRO, *Comunicazione sociale e partecipazione*, ed. Dehoniane, Bologna, 1979;
- Idem, *Mass media ed emarginazione sociale*, in *Le chiese del Nord-Est. Religiosità e cultura* (a cura di Giuseppe Dal Ferro, S. Fortuna, M.V. Nodari), ed. Messaggero, Padova, 1991;
- Giuseppe DE ROSA, *Tra informazione e disinformazione. Il ruolo dei "mass media" in Italia*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3420 (1992), VI, pp. 621-630.
- P. DONI, *Comunicare per un genere diverso di vita*, in *Credereoggi*, 13/1983, pp. 93-102;
- Franz-Josef EILERS - Roberto GIANNATELLI (a cura di), *Chiesa e comunicazione sociale. I documenti fondamentali*, ed. Elle Di Ci, Torino, 1996;
- Virgilio FANTUZZI, *Cinema, veicolo di cultura e proposta di valori*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3478 (1995), II, pp. 363-374.
- Michael GALLACHER, *Teologia, Arte, discernimento e cinema*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3478 (1995), II, pp. 388-398.
- Elena A. A. GARCEA, *La comunicazione interculturale. Teoria e pratica*, ed. Armando, Roma, 1996;
- P. GIURIATI - G. GAMBIN, *La comunicazione umana: struttura, caratteri, forme*, in *Credereoggi*, 13/1983, pp. 5-20;
- Thomas HAUSMANNINGER, *Linee fondamentali di un'etica dell'intrattenimento nei mass-media*, in *Morale in una cultura dei mass-media* (Werner WOLBERT ed.), ed. San Paolo, Milano 1998, p.89-116;
- Joan HEMELS, *Democratizzazione e controllo dei media. I problemi e il dibattito*, in *Concilium "I Mass Media"* (edd. John COLEMAN e Miklòs TOMKA), n° 6/1993, p. 40-62;
- Gerfried W. HUNOLD, *Etica dell'informazione prolegomeni a una cultura dello spazio pubblico mediale*, in *Morale in una cultura dei mass-media* (Werner WOLBERT ed.), ed. San Paolo, Milano 1998, p.27-52;
- Aldous HUXLEY, *Il mondo nuovo*, Mondadori, Milano, 1951;
- Wilhem KORFF, *Il mondo dei media come ambito culturale autonomo*, in *Morale in una cultura dei mass-media* (Werner WOLBERT ed.), ed. San Paolo, Milano 1998, p. 7-26;
- Karl-Josef KUSCHEL, *Estetica senza etica? Alcune analisi sulla letteratura contemporanea*, in *Morale in una*

cultura dei mass-media (Werner WOLBERT ed.), ed. San Paolo, Milano 1998, p.53-88;

- Carlo Maria MARTINI, *La Chiesa e i media*, in *Morale in una cultura dei mass-media* (Werner WOLBERT ed.), ed. San Paolo, Milano 1998, p.117-128;
- *Mass media* (la voce) in *Nuovo Dizionario di Spiritualità* (a cura di Stefano De FLORES e Tullo GOFFI), ed. Paoline, Roma, 1979, p. 917-932;
- D. MC.QUAIL, *Le comunicazioni di massa*, Il Mulino, Bologna, 1986;
- José Antonio MERINO, *L'uomo come dimensione relazionale. Implicazioni epistemologiche*, in *Gli Istituti di scienze religiose nella chiesa. Per uno statuto epistemologico* (a cura di C. M. SERSALE), ed. Dehoniane, Bologna (ed Editrice Antonianum, Roma), 1991, pp. 129-148.
- Johann Baptist METZ, *La trappola elettronica. Osservazioni teologiche sul culto religioso in televisione*, in *Concilium "I Mass Media"* (ed. John COLEMAN e Miklòs TOMKA), n° 6/1993, p. 83-89;
- Gian Franco POLI - Marco CARDINALI, *La comunicazione in prospettiva teologica. Riflessione sugli aspetti comunicativi della fede*, ed. Elle di ci, Torino, 1998;
- Neil POSTMAN, *Divertirsi da morire. Il discorso pubblico nell'era dello spettacolo*, Longanesi, Milano, 1986.
- Lorenzo PREZZI, *La coscienza ecclesiale nel mare dei media*, in *Regno-Attualità*, n°6/1996, pp. 179-187;
- Karl RAHNER, *Messa e televisione*, in *Missione e grazia. Saggi di Teologia Pastorale*, Paoline, Roma, 1966, p. 271;
- Luigi SARTORI, *Il dialogo, metodo della Chiesa del Vaticano II*, in *Credereoggi*, 13/1983, pp. 59-72;
- Paul SOUKUP, *I documenti della chiesa sui mezzi di comunicazione*, in *Concilium "I Mass Media"* (ed. John COLEMAN e Miklòs TOMKA), n° 6/1993, p. 100-110;
- John STAUDENMAIER, *I media: tecnica e cultura*, in *Concilium "I Mass Media"* (ed. John COLEMAN e Miklòs TOMKA), n° 6/1993, p. 28-39;
- *Strumenti di comunicazione sociale* (la voce) in *Nuovo Dizionario di Teologia* (a cura di Giuseppe BARBAGLIO e Severino DIANICH), ed. Paoline, Roma, 1979, p. 1583-1596;
- Miklòs TOMKA, *Europa Centro-Orientale: la trasformazione del mondo dei media*, in *Concilium "I Mass Media"* (ed. John COLEMAN e Miklòs TOMKA), n° 6/1993, p. 74-82;
- Giuseppe TRENTIN, *Movimenti ecclesiali, identità cristiana e competenza comunicativa*, in *Credereoggi*, 13/1983, pp. 83-92;
- Kenneth WOODWARD, *La religione sulla stampa laica: l'impatto del mezzo sul messaggio*, in *Concilium "I Mass Media"* (ed. John COLEMAN e Miklòs TOMKA), n° 6/1993, p. 137-152;

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Indicii concrete ale unui proces în curs, de „lepădare” a creștinismului: anticreștinismul în România, ca „trădare” națională și alienare; condiția postiluministă contemporană; atractivitatea creștinismului astăzi și forța lui de „seducție”;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	Seminarul durează o oră.
Valori/reguli unanim recunoscute de omenirea contemporană; Trebuie religia să „dicteze” normele de comportament public? Conceptul de „om” în cultura iluministă și în cea creștină; Omul – singura făptură creată de Dumnezeu „pentru ea însăși”; „ <i>Homo brutalis</i> ” și dogma iluminismului ateu; Procesul de „umanizare” are loc doar asimilând valorile propuse de Mântuitorul Hristos; marile direcții de faliment ale Modernității; Seducția principiului „orice instinct este lege”;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Urgența primordială a Pastorei Ortodoxe: restituirea primatului persoanei asupra lucrurilor, a unei viziuni transcendente asupra celei imanente; reînnoirea continuă din interior în optica comuniunii;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Principii pastorale de acțiune în postmodernitate: credința creștină trebuie să aibă un impact real asupra tuturor sectoarelor vieții publice; vocația Evangheliei este aceea de a transforma creator/transfigura comportamentele individuale și sociale; convertirea conștiințelor; prioritatea de acțiune asupra factorilor de decizie, care trebuie să dobândească convingeri creștine;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Sfidările „secularismului tehnocratic”: de la „ <i>homo ludens</i> ” la	Prezentare, metode	

„ <i>homo faber</i> ”; primatul tehnicii asupra eticii; al relativului asupra absolutului; atrofierea metafizicii; tipuri de cultură antropologică antagoniste: umanistă tradițională și științifică-neoiluministă;	interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Teza iluministă a indiferenței publice față de adevăr: creșterea nivelului bunăstării materiale și criza solidarității; permisivismul și conformismul față de modele trecătoare; comoditatea fizică și cultura instinctelor; cancerul democrației: așezarea enunțurilor pe același plan, fără o selecție axiologică; Apartenența fragilă; Atenuarea autorității normelor și absența unui proiect colectiv captivant;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Urgență pastorală: seva Evangheliei trebuie să pătrundă ethosul comunității umane: 1. Modelele de comportament tipice unui mediu; 2. Criteriile de judecată; 3. Valorile dominante; 4. Obiceiurile și tradițiile; 5. viața familială, socială, politică etc.; Evoluția credinței de la ipoteza ideologică - „simpla presupunere că Dumnezeu există” la dimensiune a vieții și orientare existențială;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Conflictul dintre adevăr și votul majorității: intersecția democrației cu creștinismul și sinteza dintre credință și cultură ca exigență a culturii; Tentativele consecutive de descreștinare a Europei; o nouă „ofertă” de spiritualitate pentru Europa;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Priorități pastorale mondiale: reconcilierea cu Creația și spiritul „capitalismului sălbatic”, fundamentat pe filosofia individualismului și a egoismului; interdependența planetară a popoarelor lumii de astăzi; mondializarea crizelor impune depășirea culturii individualiste;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Demnitatea umană și dependența de Absolut: Civilizația contemporană – o epocă a contrastelor; Societatea postcreștină? Indicii clarificatoare; promovarea cu dezinvoltură a unui secularism feroce; Conviețuirea într-o cultură disprețuitoare a valorilor credinței; Seducția indiferentismului și a agnosticismului; rădăcinile psihologice ale credinței și ale ateismului; vectori individuali și sociali;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Profilul postiluminismului. Iluminismul și epoca umanismului militant; atitudinea dușmănoasă față de „mister”; Experiența de „conexiune universală” și simțul mistic; neurologia și „efectul de ansamblu”; Transfigurarea doctrinarului în spațiul iudaic; Raportul dinamic: slujbă liturgică, morală-ascetă, doctrină; Experiența mistică și „revelațiile private”. Coordonate hermeneutice;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Dumnezeu - „incomodul” din cultura transgresiunii. Problema primatului între credință și rațiune; inteligența artificială; imagistica prin rezonanță magnetică și mutațiile din hipotalamus; raționalitatea credinței; Adevărata identitate a credinței, în perspectivă pastoral-duhovnicească; radicalizarea atitudinii anti-creștine; ignorarea lui Hristos și declinul Occidentului; Decreștinarea – fenomen de masă, arogant și dinamic; profilul pastoral al erei postideologice;	Prezentare, metode interactive, discuții, întrebări și răspunsuri pe tema subiectului; audiții documentare și studii de caz filmate	
Recapitulare și exerciții practice	Audiții și dezbateri	Seminarul durează o oră
Bibliografie <ul style="list-style-type: none"> • Isidor Baumgartner, <i>Psicologia Pastorale</i>, Roma, Edit. Borla, 1993; • Idem, <i>La relazione pastorale di aiuto. Camminare insieme</i>, Torino, Edizioni Camilliane, 1993; p. 167-177; • Angelo Brusco, <i>Il colloquio con i malati gravi e in fase terminale</i>, în <i>Anime e corpi</i> 118(1985), • Bruno Giordani, <i>La psicologia in funzione pastorale. Metodologia del colloquio</i>, Brescia, Edit. Scuola, 1981; • Christos Yannaras, <i>Contra Religiei</i>, București, Edit. Anastasia, 2011; • Andrew Newberg – Mark Robert Waldman, <i>Cum ne schimbă Dumnezeu creierul. Descoperirile inovatoare ale unui prestigios neurolog</i>, București, Edit. Curtea Veche, București, 2009; • Horea Roman-Patapievici, <i>Om recent</i>, București, Edit. Humanitas, 2010; • Emilianos Timiadis, <i>Preot, parohie, înnoire</i>, București, Edit. Sofia, 2001; 		

- Ioan Suci, *Eroism. Terapie contra mediocrității*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2001;
- William Basil Zion, *Eros și transfigurare*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2001, în traducerea lui Ioan Ovidiu Bobăilă;
- Tomas Spidlik – Marko Ivan Rupnik, *Teologia Pastorală. Pornind de la frumusețe*, Târgu-Lăpuș, Edit. Galaxia Guttenberg, 2007;
- Evandro AGAZZI, *La scienza non è solo un sapere*, in *Cultura scientifica e interdisciplinarità*, ed. "La Scuola", Brescia, 1994, pp. 43-51; *Tra Scienza e scetticismo*, in *Il mondo incerto* (a cura di Pera), ed. Laterza (Sagittari Laterza - 74), Roma-Bari, 1994, pp. 85-104.
- Antonio Maria BAGGIO, *Scienza e bellezza*, in *Nuova Umanità*, n°57/1988, pp. 33-47;
- Achille ARDIGO' - Franco GARELLI, *Valori, scienza e trascendenza. Una ricerca empirica sulla dimensione etica e religiosa fra gli scienziati italiani*, ed. Fondazione Giovanni Agnelli, Torino, 1989;
- Vincenzo BATTAGLIA, *La teologia in dialogo con la filosofia e le scienze umane. Aspetti metodologici*, in *Gli Istituti di scienze religiose nella chiesa. Per uno statuto epistemologico* (a cura di C. M. SERSALE), ed. Dehoniane, Bologna (ed Editrice Antonianum, Roma), 1991, pp. 241-244.
- Carlo BORASI, *Scienza e teologia. Ragioni di un dialogo*, ed. Dehoniane, Bologna, 1993.
- Ennio BROVEDANI, *Le dimensioni etiche della ricerca scientifico-tecnologica*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3437 (1993), III, pp. 382-387.
- George V. COYNE, *Religione e scienza: tradizione e attualità*, in *Civiltà Cattolica*, q. 3396 (1991), IV, pp. 585-592;
- Christopher J. CORBALLY, *Scienza e fede: il punto di vista di un astronomo*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3459-3460 (1994), III, pp. 274-283.
- Jacques DERRIDA, *Fede e sapere. Le due fonti della "religione" ai limiti della semplice ragione*, in *Annuario Filosofico Europeo: La Religione* (a cura di Jacques DERRIDA e Gianni VATTIMO), ed. Laterza, Roma-Bari, 1995, p. 3-74;
- Fiorenzo FACCHINI, *Le origini dell'uomo: le ragioni della scienza e le ragioni della fede*, in *Sette e Religioni*, 4/1991, pp. 621-647.
- Franco Ferrarotti, *I limiti della scienza e il suo illusorio trionfo*, in *Una fede senza dogmi*, ed. Laterza, Roma-Bari 1990, pp. 69-98;
- Michael Paul GALLAGHER, *A proposito di un recente dialogo su Dio e scienza*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3430 (1993), II, pp. 327-338.
- Gualberto GISMONDI, *Etica fondamentale della scienza*, ed. Cittadella, Assisi, 1997; *Fede e ragione scientifica. I limiti strutturali del razionalismo scientifico*, ed. Istituto Padano di Arti Grafiche, Rovigo, 1980; *Scienza e fede: binari per la vita dell'uomo*, in *Presbyteri*, n°33/1999, pp. 581-592; *Scienze umane e fenomeno religioso*, in *Gli Istituti di scienze religiose nella chiesa. Per uno statuto epistemologico* (a cura di C. M. SERSALE), ed. Dehoniane, Bologna (ed Editrice Antonianum, Roma), 1991, pp. 177-197. *Le scienze umane in dialogo con la filosofia e la teologia. Aspetti metodologici*, in *Gli Istituti di scienze religiose nella chiesa. Per uno statuto epistemologico* (a cura di C. M. SERSALE), ed. Dehoniane, Bologna (ed Editrice Antonianum, Roma), 1991, pp. 219-240.
- Carlo Maria MARTINI, *Orizzonti e limiti della scienza. Decima cattedra dei non credenti*, ed. Raffaello Cortina, Milano, 1999;
- José Antonio MERINO, *La filosofia in dialogo con la teologia e le scienze umane. Aspetti metodologici*, in *Gli Istituti di scienze religiose nella chiesa. Per uno statuto epistemologico* (a cura di C. M. SERSALE), ed. Dehoniane, Bologna (ed Editrice Antonianum, Roma), 1991, pp. 207-218.
- Saturnino MURATORE, *Futuro del cosmo, futuro dell'uomo. Le sfide dei saperi scientifici alla teologia*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3482 (1995), III, pp. 107-121.
- Luciano PELLICANI, *Ricerca della certezza e rifiuto della modernità*, in *Il mondo incerto* (a cura di Pera), ed. Laterza (Sagittari Laterza - 74), Roma-Bari, 1994, pp. 227-246.
- Giuseppe PHAN Tan Thanh, *La teologia e le scienze delle religioni*, in *Gli Istituti di scienze religiose nella chiesa. Per uno statuto epistemologico* (a cura di C. M. SERSALE), ed. Dehoniane, Bologna, 1991, pp. 269-276.
- Giacomo ROSSI, *Interpretazione del Vangelo e Psicologia. Osservazioni in margine a un libro di E. Drewermann*, in *La Civiltà Cattolica*, q. 3482 (1995), III, pp. 148-156.
- Gianpaolo SALVINI, *La tecnologia: aiuto o pericolo?* in *Civiltà Cattolica*, II/1994 (3452), pp. 154-164.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul urmărește abilitarea preoților (și a masteranzilor, în general) cu munca în echipă, distribuția corespunzătoare a parcelelor de acțiune, intervenția profesionistă pe un culoar de competență bine

delimitat, corespunzător propriilor competențe etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Parțial	Examinare orală	20%
	Examen	Examinare scrisă	70%
10.5 Seminar/laborator	Calificativ	Verificare orală pe măsura participării la discuții	10%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoștințe minime pentru nota 5: cunoașterea a jumătate din temele tratate și dezbătute la orele de curs și seminar;			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

1 aprilie 2023

Arhim. Prof. dr. Teofil Iia

Arhim. Prof. dr. Teofil Iia

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

.....